

Sällskapet Barnavård leder sitt ursprung från en diskussion, som den 17 Mars 1899 anordnades af Fredrika Bremerförbundets samkvämskommitté öfver ämnet "Utbildning af barnavårdarinnor och barnuppfostran före skolåldern". Diskussionen inleddes af fröken Maria Aspman. Snart därpå hölls ett nytt offentligt möte, hvarvid doktor Wilhelm Scharp inledde en diskussion om "Behovvet af teoretiskt och praktiskt utbildade barnavårdarinnor," hvarefter en kommitté tillsattes för att uppgöra förslag till organisation af en förening med ändamål att sprida intresse och kunskap om barns vård och uppfostran. Kommittéens medlemmar blefvo Fruarne Anna Flensburg, Elsa Fürstenberg och Anna Tamm, fröken Maria Aspman och doktor Scharp.

På grundval af denna kommittées arbete konstituerades Sällskapet Barnavård den 5 Februari 1900. H.K.H. Hertiginnan af Vestergötland, som hedrade den konstituerande sammankomsten med sin närvaro, åtog sig godhetsfullt att blifva Sällskapets Beskyddarinna. Till Sällskapets första styrelse utsågs Kommittéens medlemmar jämte Fru Gerda Medin, Friherrinnan Ebba Tamm, vice häradshöfding Erik Bredberg och professor Jonas Waern.

Sedan doktor Scharp framlagt ett program för Sällskapets verksamhet och detta spridts till personer, som antogs vara intresserade för saken, anmälde sig ett flertal af dessa till medlemmar af Sällskapet.

Den 15 November 1901 öppnade Sällskapet en anstalt för utbildning af barnavårdarinnor i en liten lokal i N:r 93 Folkungagatan. Föreståndarinna för densamma var f.d. Sophiasystern, fröken Anna Törnqvist.

Då eleverna på grund af bristande utrymme ej kunde få bo inom anstalten och undervisningen delvis måste förläggas till Allmänna Barnhuset samt barnen endast kunde mottagas som

dagbarn, insåg styrelsen snart, att större lokal var nödvändig, om någon mera omfattande verksamhet skulle kunna utvecklas.

Den 1 Oktober 1902 förlades anstalten därför till N:r 88 Brännkyrkagatan. Samtidigt upphörde undervisningen vid Allmänna Barnhuset.

På våren samma år hade doktor Scharp och häradshöfding Bredberg på egen begäran lämnat styrelsen och ersattes af Fattigvårdsinspektören Albin Lindblom och Doktor Arthur Fürstenberg.

Lokalerna i N:r 88 Brännkyrkagatan utvidgades upprepade gånger, men trots detta blefvo snart äfven dessa lokaler för små, hvarföre anstalten den 1 Oktober 1906 inflyttade i N:r 50 Hornsgatan, där 13 rum och 3 kök förhyrts. Efter två år förhyrdes ytterligare 15 rum och 4 kök i samma hus, hvarefter anstalten varit förlagd till detta hus, ända till dess att den nu öfverflyttats till nybyggnaden i Stadshagen.

Vid öfverflyttningen till Hornsgatan önskade fröken Törnqvist lämna sin plats som föreståndarinna och efterträddes af Röda Kors system, fru Alette Béen, som således nu i tio år innehaft denna befattning.

Den verksamhet, Sällskapet utvecklat under de gångna åren, torde vara de närvarande väl bekant, nämligen den att dels lämna undervisning, teoretisk och praktisk, i barns, särskildt späda barns vård åt hvarje ung kvinna, som däraf anser sig vara i behof och att dels bereda godt fosterhem åt barn från hufvudstadens fattigaste samhällslager.

Under de gångna åren - eller från den 15 November 1901 till den 1 Oktober 1916 - hafva 784 elever genomgått fullständig kurs vid anstalten, fordorm 3 månader - nu 4 - och samtidigt hafva 286 personer under en eller annan månad

följt undervisningen därstädes.

Ett stort antal av de elever, sällskapet haft, har efter genomgången kurs ingått äktenskap och som mödrar med all säkerhet högt uppskattat den kunskap, de inom anstalten förvärfvat. En mängd andraelever hafva förblifvit barnsköterskor och genom praktisk utöfning av barnavårdarinneyrket på egen hand vidgat den kunskap, sällskapet bibringat dem. Till sist ha många af de forna eleverna, vare sig de först utbildats till sjuksköterskor eller ej, anställts som föreståndarinnor å de många olika anstalter för barns vård och uppfödning, som på de sista decennierna uppstått i vårt land.

Eleverna hafva samlats till utbildningsanstalten från alla delar af vårt land och hafva efter afslutad kurs hvar och en i sin ort spridit kunskap om och intresse för sällskapets verksamhet. Resultatet häraf har bl.a. visat sig däruti, att anstalter, liknandes sällskapets, inrättats mångenstädes i landet. Dessutom hafva unga kvinnor från grannländerna då och då erhållit tillfälle studera vid anstalten och framstående barnläkare från dessa länder hafva med synbart intresse tagit del av sällskapets verksamhet.

Har således sällskapets undervisningsverksamhet kommit hela vårt land till godo, är det Stockholms stad, som haft särskildt inrättad byrå. Med Stockholms Fattigvårdsnämnd träffades redan år 1906 en öfverenskommelse, hvarigenom sällskapet förband sig att till vård mottaga de späda barn, som nämndens Herrar delegerade för beviljande af fattigvård önskade remittera till anstalten. Utom de barn, som på detta sätt inlämnats till vård, hafva hundratals barn under de gångna åren för längre eller kortare tid af anhöriga inlämnats för att mot ringa ersättning vårdas af sällskapet.

Om denna verksamhet torde Fattigvårdsnämnden och stadens olika fattigvårds och välgörenhetsfunktionärer kunna afge ett för sällskapet gynnsamt omdöme.

I styrelsens sammansättning har under de gångna åren följande ytterligare förändringar vidtagits. År 1909 ersattes Friherrinnan Ebba Tamm, som önskade ur styrelsen afgå, af Friherrinnan Märta Liljencrantz, hvilken senare af hälsoskäl år 1911 afgick och lämnade plats för Friherrinnan Ruth von Essen. År 1912 lämnade Fröken Aspman, som nedlagt mycket arbete vid verksamhetens organisation, på egen begäran sin plats i styrelsen och ersattes af fru Annie Jansson. Den viktigaste förändringen skedde år 1914, då styrelsens ordförande sedan sällskapets stiftande, Professor Jonas Wærn, anhöll om befrielse från sitt uppdrag. Det lyckades sällskapet då att få ordförandeplatsen besatt af sällskapets Höga Beskyddarinna, H. K. H. Hertiginnan af Vestergötland.

Som redan ett par gånger påpekats, har sällskapets styrelse upprepade gånger sett sig nödsakad att förhyra större och större lokaler för utbildningsanstalten. Tillsist stod det alldeles klart, att en vidare utvidgning endast kunde åvägabringas i samband med uppförandet af en för anstaltens behof särskildt inrättad byggnad.

Den 7 april 1909 hade sällskapet glädjen erhålla sin första donation till en byggnadsfond, då Grosshandlaren Hermar Friedländer öfverlämnade 5.000 kr. till en dylik. Men först under loppet år 1912 beröjde frågan om nybyggnad på allvar vertileras inom styrelsen och sedan utrönt blifvit, att sällskapet med all sannolikhet genom insamling skulle kunna erhålla de för en nybyggnad behöfliga medlen, beslöt styrelsen den 9

Maj 1913 att hos Herrar Stadsfullmäktige anhålla om kostnadsfritt upplåtande af tomt för byggnaden och på hösten samma år att igångsätta en insamling. I Februari 1914 tillkännagafs Herrar Stadsfullmäktiges välvilliga beslut, hvarigenom till sällskapet uppläts den tomt, som nu är bebyggd.

Då gåfvor och löften om gåfvor sammanlagdt uppgingo till mer än 180.000 kr., tillsattes den 5 Oktober 1914 en byggnadskommitté, bestående af ordföranden, H. K. H. Hertiginnan af Vestergötland, skattmästaren Fru Jansson, Fru Fürstenberg och sekreteraren Dr. Fürstenberg. Denna kommitté framlade sina första ritningar, utförda af Arkitekten Rudolf Arborelius, den 26 November 1914 och den 22 Februari 1915 fattade styrelsen det viktiga beslutet att uppföra nybyggnaden efter de då fullständigt färdiga och fastställda ritningarne. Arbetet fortskred sedan raskt, så att taklagsfest kunde firas den 4 September 1915 och anstalten inflytta i den då fullt färdiga byggnaden den 10 Augusti 1916.

Byggnadens arkitekt har varit arkitekten R. Arborelius, dess byggmästare, Byggnadsingeniören Axel Holmgren. Till entreprenör för uppvärmnings och ventilationssystemen samt gas, vatten och afloppsledningar antogs firman P. A. Sjögren, till entreprenör för elektriska kraft- och belysningsinstallationen Ingeniörsfirman Lalander och Friberg, för hissanläggningen, ringledningar, lokaltelefoner och åskledare John Anderssons Elektrotekniska byrå. Som byggnadens kontrollant har arkitekten Arborelius tjänstgjort, som kontrollant för rörledningsarbetena Ingeniör Johan Lidén.

Hvad kostnaderna angå, så har hela byggnaden med tomtens planering och staket jämte husets brandförsäkring för all framtid dragit en kostnad af *Kr. 201.500:-*. Inventarierna, till stor del de samma, som anstalten förut förfogat öfver, hafva betingat

Byggnaden i sin helhet således kr. 212,500.
kr. 11,000: - . För att möta dessa stora kostnader har sällskapet dels haft att tillgå den gamla byggnadsfonden å 5.000 kr. dels insamlade medel, uppgående till *kr 199,806* och dels under byggnadstiden å dessa medel upplupna *kr 8852:09* ränter eller sammanlagdt kronor *213,158:09*

Sällskapet har således lyckats att få den nya byggnaden fullt färdig för tillgängliga medel. Huru sällskapets inkomster - särskildt under nuvarande tider med de höga prisen på livsmedel och bränsle - skola komma att förslå för de nödvändiga utgifterna, det blir en annan och senare fråga. Det skall i alla fall ligga styrelsen varmt om hjärtat att söka hålla utgifterna på så låg nivå, som det är möjligt utan att detta kommer att menligt inverka på undervisningen eller på de åt sällskapets vård öfverlämnade barnen. För öfrigt hysar styrelsen den vissa förhoppningen, att sällskapet fortfarande som hittills skall få vara inneslutet i den välgörande allmänhetens åtanke.

Till sist borde kanske här lämnas en redogörelse för de för byggnaden insamlade medlen, för gifvarnes namn och de belopp, som hvar och en af dem till sällskapet öfverlämnat, men då detta med all säkerhet skulle illa beröra mängden af sällskapets välvilliga donatorer, underlåtes detta. För dem, som äro intresserade af att lära känna namnen på gifvarne och beloppen, som de skänkt, hänvisas till en här framlagd bok, som innehåller namn och belopp på sällskapets donationer från dess tillkomst.

En beskrifning på byggnadens inre och dispositionen af utrymmet torde äfvenledes kunna utelämnas, då sällskapets ärade gäster få en bättre öfverblick däraf vid det besök i lokalerna, som det är styrelsen kärt att efter invigningsakten

få leda. Så mycket vill styrelsen dock hafva sagt, att byggnaden på intet vis får betraktas som eller jämföras med ett spädbarnssjukhus. Våra elever skola ju läras att sköta barnen på enkelt och praktiskt sätt och under sådana förhållanden, som så mycket som möjligt likna ett väl ordnad hems.